

БЕЛАРУСЬ

ШТАДЗЕННАЯ ПОЛІТЫЧНА-ЭКОНАМІЧНАЯ І ЛІТЭРАТУРНАЯ ГАЗЭТА.

№ 42 (69).

Менск, Чацьвер 11 сьнежня 1919 г.

№ 42 (69).

За цэласць Бацькаўшчыны.

Пад той час, як паміж беларускімі партыямі няма згоды аб тым, чы Беларускай Народнай Рэспубліка мае сесбравіць з Польшчай, чы з новай Расіяй, — можна сказаць, што ўсе беларускія політычныя партыі, групы і паадзіночкі дзеячы згодна зыходзяцца на тым, што Беларусь павінна застацца *непадзельнай*. І у борцы за цэласць і непадзельнасць Беларусі злучаюцца у гэты момэнт усе сьвядомыя беларускія сілы.

Зусім натуральна, што пры гэтым узямаецца вельмі важнае пытаньне, якой дарогай трэба ісьці, каб ня даць парэзаць нашу Бацькаўшчыну на кукі, ня даць знішчыць Беларусь, як асобную старонку.

Абмяркоўваючы гэтае пытаньне з усіх бакоў, трэба адзначыць вош што.

На Мірнай Конфэрэнцыі у Парыжы, дый прад усім, сьветам беларускае пытаньне пастаўлена на *дзяржаўным* *грунце*. Беларусь вуснамі Усебеларускага Зьезду 1917 г. і Рады Рэспублікі абвясціла сябе незалежнай дзяржавай і як такая выступіла на міжнародную арэну. І як на такую глядзіць на яе усенкі сьвет. Беларускай дэлегацыя у Парыжы выступае прынімаецца выразна, як дэлегацыя Ураду Беларускай Народнай Рэспублікі.

Пакуль Беларусь лічылася часткай Расійскай дзяржавы, датуль урад апошняй меу формальнае права распараджацца Беларускай зямлей, як сам хацеу. Найлепшы доказ гэтага становіць як абяцанка старога царскага ураду „падараваць“ Польшчы чатыры беларускія павяты (Аугустоўскі, Сакольскі, Беластоцкі і Бельскі), так і аддача савецкім урадам на міры у Бярэсьці Віленшчыны, Горадзеншчыны, Літвы і дзесяцех пабудзённых павятаў Украіне. Такое-ж формальнае право кроіць і дзяліць Беларусь прыналежала-бы Польшчы, *калі-б*

наша старонка ня лічылася-бы *незалежнай дзяржавай* і папала пад польскую уладу.

Урэшці пельга забываць яшчэ адной акалічнасьці. Як вядома, наш народ раздзелены на дзьве часткі рэлігіі. З гэтым звязана цягацельне каталікоў да Польшчы, праваслаўных — да Маскоўшчыны, як да аднаверцаў. На гэтым будуюць сваю захватную політыку як польскія, так і маскоўскія анэксыяністы. І толькі ідэя Беларускай дзяржавы, у каторай Беларускі народ быу-бы гаспадаром, можа крэпка звязаць абедзьве рэлігійныя групы — каталікоў і праваслаўных, бо і адным і другім дзяржаўная незалежнасьць Бацькаўшчыны дае больш волі і шчасця.

З усёго сказанага ясна, што дзеле абароны Беларусі ад разьдзелу перад намі есьць толькі адна дарога: *чыверда стаіць на грунце нашай дзяржаўнасьці*. З гэтай дарогі беларусы не павінны, ня маюць права зыйсьці ні на адзін момэнт, бо утой самы момэнт нашы суседзі шыбка змовіцца на нашу згубу: парнуць нашу зямлю на кусокі. Гэтым „кусочкам“ цяжка ўжо будзе бараніцца ад дэнацыяналізацыі, ад зніштажэньня нашага імя, калі такую варожую нам работу зразу павядуць некалькі падзялішых нас дзяржаў...

Беларусь ня можа зыйсьці з дзяржаўнага шляху. Яна можа пукіць апоры у суседзю хаця-бы цаной дзяржаўнага саюзу з тым ці іншым з-паміж іх. Але і робячы саюз, падпісваючы тые ці іншыя умовы Беларусь павінна рабіць гэта паводле вольнай волі сваёй, павінна выступаць як непадзельная суверэнная дзяржава, урад каторай мае права прамаруляць як ад імя канцавых заходніх, так і найдалейшых усходніх зямель Беларускіх, незалежна ад таго, ці на іх пануе польская, ці бальшавіцкая окупацыя.

Плебісцыт на Беларусі.

Не рабі другому таго, чаго сабе ня хочаш.

Гэты сьвяты аформан павінен праводзіцца у мяне не толькі у адносінах паміж асобнымі людзьмі, але і у жыцці народаў. Адносіны паміж народамі будуць тымі добрымі, калі яны будуць пбудаваны на гэтым моральным грунце, і ніводзін народ ня будзе рабіць другому таго, чаго сабе ня хоча. Раамядаючы адносіны Польшчы да Беларусі, мы заўважаем, што Польшча ня лічыць патрэбным трымацца гэтага моральнага прынцыпу.

Яна не хацела, каб плебісцыт адбыўся у Сылэзіі, бо там культурная перавага і ваенная сіла былі на старане немцаў. Мы ведаем, якія непарадкі падашлі там у чаканьні гэтага плебісцыту. І гэтыя непарадкі мелі мэтай зьявіць увагу Антант на Сылэзію, каб яна хутчэй праслала свае войскі, і пад іх абаронаю плебісцыт адбыўся на карысьць Польшчы.

Але у нас на Беларусі Польшча робіць тое, чаго яна не хацела для сябе у Сылэзіі. На Беларусі Польшча лічыць патрэбным праясьці плебісцыт,

хаця-ж гэты плебісцыт ня можа выявіць волі народу, бо ён будзе *рабіцца польскай уладай*.

Мы бачылі, што пры урадзе эс-эра Керэнскага ўсе выглядала так, як бы ўсе былі эсэрамі. Пры бальшавікох дэкарацыя перамянілася, як бы ўсе парабіліся бальшавікамі, а эс-эраў ніколі тут ня было. Пры паякох будучь на-

паўна галасавань за паякоў, бо усялякія „Стражы Крэсьвіце“ маюць вялікія грошы і ўжо даўно вядуць сыстэматычную агітацыю сярод беларусаў за прылучэньне да Польшчы. Беларусы-ж як ня маючы свае дзяржавы і грошай, *трымаюцца на турмах*, не маглі павясьці шырэйшую агітацыю. Нават калі-б агітацыя для беларусаў была зусім вольная і на яе былі адпущаны вялікія грошы, то за 90 дзён ўжо нічога зрабіць ня можна.

І вош прыпусьцім, што плебісцыт на Беларусі пройдзе на карысьць Польшчы, і большасць выкажэцца за прылучэньне да Польшчы. Што-ж тады астанецца рабіць беларускай інтэлігенцыі. Яна і цяпер бяз хлеба сядзіць, бо паякі фактычна не прызнаюць беларускай мовы у сваіх урадах на Беларусі і нават у школах. Пасья паміснага для сябе плебісцыту Польшчы і зусім перастане лічыцца з беларусамі. Беларускай інтэлігенцыя да гэтага часу была прыхільнаю да Польшчы.

Яна моральна пмаат памагла вываленьню Польшчы. З 1905-га году многія беларусы, служнышыя у Польшчы, як рускія чыноўнікі, пачалі пераводзіцца у родную старонку у тым пракананьні, што кожны з іх можа быць больш-меншым сярод сваіх.

Цяпер, калі яна і на сваёй зямлі ня знойдзе сабе працы, ей астанецца толькі перайсьці на службу у Маскоўшчыну і там яна зробіць, і з большым паваджэньнем, тое, што зрабілі свайго часу блары і князі, перайшоўшыя на службу у Масковію. Работа іх будзе рабіцца людзьмі, выпашанымі з народу і маючымі карэньня у ем.

Прыпусьцім далей, што часьць беларусаў выкажэцца за прылучэньне да Польшчы, а другая за прылучэньне да Расіі, і Беларусь на гэтай аснове разарвецца на дзьве часткі. Але рух беларускі ад гэтага не загіне.

Ідэя незалежнасьці і непадзельнасьці Беларусі ўжо прынаеца ўсёю беларускаю інтэлігенцыяю, якой бы культуры яна ні была — польскай ці рускай.

А інтэлігенцыя гэта есьць моцны народ, гэта орган яго сьвядомасьці.

Ня удалося задушыць Беларусь, як не удалося задушыць Польшчы.

Мы пытаем эндакаў, што ім лепей мець пад сваім быкам дужую і варожую Расію, маючую прэтэнзію і на Вільню і на Горадзень, і на Холмшчыну і на Галічыну, ці прыхільную Беларусь, уладваю сваімі месцамі Вільняю і Горадзень? А.

АПОШНІЕ НАВІНЫ.

Протэст Найвышэйшай рады проі Нямеччыны.

Найвышэйшая рада выслала да нямецкага ураду ноту з протэстам проці нямецкіх збрэньняў, якія вядуцца незважаючы на версальскі трактат.

Перагаворы між бальшавікамі і балтыцкімі дзяржавамі.

ВЕНА 8—XII. Мірныя перагаворы пачаліся у Пскове. Працяг гэтых перагавораў адбудзецца у Дорпаце.

З Штокгольму паведамляюць, што савецкі урад павяд. міу эстонскі урад, што савецкія дэлегаты прыбудуць гэтымі днямі у Дорпат і адразу пачнуць мірныя перагаворы з прыбалтыцкімі рэспублікамі.

Мір за усялякі кошт.

Ч. П. Б. паведамляе з Капэнгагэну, што бальшавіцкі камісар Літвінаў заявіў, што савецкі урад згодзіцца на канцэсіі проці чужых

На Украіне.

Вайна Украіны з Данікіным.

ВЕНА, 6-XII. Стараньнем Начальнай Каманды украінскай арміі атамана Петлюры удалося ўстанавіць роунавагу на проці данікінскім фронце. Часовы разрыў з ворагам, што было прычынай адходу з Камянца украінскіх войск, дало магчымасьць атаману Петлюры сабраць свае войскі у акаліцах Бэрдычава ды адзьскаць поле для новых наступленьняў ды ваенных операцый проці Данікіна. У гэтых новых змаганьнях вызначыліся найлепей галіцкія січовыя стралкі пад камандай атамана Канаваляца. Бэрдычаў і Казані, два важныя чыгуначныя вузлы, занялі войскі Петлюры. Здабыцьце Казаціна дае магчымасьць войскам Петлюры навізаць простае алучэньне з оперуючымі каля Кіева паўстанчымі войскамі атамана Зяленяга.

Бітвы на Украіне.

Бальшавіцкі камунікат паведамляе аб бітвах з Данікіным за Фа-стаў і Козелец. У Харкаўшчыне чырвоныя войскі аддалены у 10 верстах ад места Сумы. Урадовая Савіцкая адозва заклікае да паходу у Хэрсонь і Таганрог. Савецкі урад спадзяецца, што армія Данікіна будзе у скорым часе разьбіта зусім.

Кожны беларус павінен мець за сьвяты абавязак чытаць сваю родную штадзенную газету і пашыраць яе між сваімі знаёмымі.

Кліч да паўстання.

Сяляне—паўстанцы левоберажнай Украіны выпускалі адрозьнічкі да сялян і работнікаў правабярэжнай Украіны з клічам да паўстання.

У адрозьнічцы гаворыцца:

„Браты Правага Берагу! Да нас прыйшлі чужынцы, царскія найміты—дэнікінцы, якія перад наступам на Украіну запэўнялі нас, што адзін і той жа атаман Атамана, аб чым ахвотнікі афіцыйна паведамілі нас праз валасныя сходкі. Мы павярэлі гэтай правакацыі і дапамагалі Дэнкіну у яго барацьбе з большавікамі. Цяпер жа мы чуюмо, што Дырэкторыя выдэ барцьбу з дэнкінцамі, якія увесь час нас дурылі, што яны ідуць побач з украінцамі. Ведаеце, роднае нашых браты, што армія Дэнкіна на левым беразе цалком складаецца з панекіх сыноў і буржуазнага элемэнта, ведаеце, што у дэнкінскай арміі няма сыноў сялянства, якое здабыло сваёй сьвятой чыстаю крывёю сабе волю і зямлю. Дэнкінцы замест волі прынеслі нам лавіцы, папярэжкі і ахоўныя ахоўныя. У сялян ахвотнікі забіраюць жывёлу, хлеб, бялізну, за што яны плацяць ніякіх грошай. Для нас насталі часы, яшчэ горшыя гітмашчыны.

Браты Правага Берагу! Віцеся з дэнкінцамі да загону, мы ідзем вам на дапамогу. Мы паўны у тым, што у хуткім часе мы з вамі сустрэнемся і прынясем нашаму заняволенаму сялянству і работніцтву волю і зямлю, без чаго ня можа жывць. А ад Дэнкіна зямлі і волі нам няма чаго чакаць дзеля таго, што у маенткі ўжо павярнуліся іх уласнікі і розныя іх найміты, якія прыняліся за сваю рабейную працу—адбіраюць ад сялянства зямлю, вымагаюць грошы з тых зямляў, якія сялянства ўладарыло над гэтай зямлёю. Добра нашых бацькоў і братоў гіне у турмах, куды іх кінулі ахвотнікі. У вёскі паварочаліся іспраўнікі, прыставы і вярдаўнікі, якія пашыралі сваю ганебную працу і зьвярнулі асобную увагу на сялянства. Дэнкінцы хочучь зрабіць нас прыгоннікамі, хочучь захаваць нашу волю у пачынах і зноў над намі запанаваць. Але мы да гэтага не дапусьцім, мы павінны барацьбу сваю волю і сваё шчасьце з аружжам у руках, мы павінны высушыць тые сьлёзы мацераў і сясьпер, якія льюцца дзеля таго, што нашы

бацькі і браты сядзяць у турмах. На нас ляжыць абавязак вызваліць іх з турмаў і раз на заўсёды прыпыніць катаваньне нашага сялянства і работніцтва. Мы паўстанам! Паўстаньні на левым беразе з кожнай хвілей павялічваецца. Браты Правага Берагу! Барцеся ўсе за аброек. Агульнымі сіламі мы павалім агульнага наседніка і вызвалім нашу родную краіну з-пад ярма няволі.

Палітычныя весткі.

Новая канфэрэнцыя аб расійскім пытаньні ў Парыжы.

„Матэн“ паведамляе з Нью-Йорку, што між дыпламатычнымі кругамі ў Вашынгтоне каліжы, што будзе ўтворана ў Парыжы новая інтэрнацыянальная канфэрэнцыя, у якой прымуць удзел усе народы, якія ратыфікавалі версальскі трактат. Ідэю канфэрэнцыі падаў Лёйд Джордж. Магліва, што у канфэрэнцыі прымець удзел і Амерыка.

„Віктар“ даведаецца з Лёндану, што ў працягу трынаццаці трактат будзе ратыфікаваны праз Амерыку.

Лёйд Джордж далей кажа, што Расія ня будзе мець прадстаўніку на інтэрнацыянальнай канфэрэнцыі, якая будзе разглядаць расійскае пытаньне, бо яшчэ ня выяўлена, што савецкі ўрад хоча сьлінаць канстытуцыю, а з другога боку ангельскі ўрад яшчэ ня прызнаў урадаў Колчака і Дэнкіна.

Коаліцыя ў Расіі.

З Лёндану паведамляюць, што Лёйд Джордж у сваёй прамове гаворыць аб эканамічным становішчы Эўропы і пры гэтым паказвае на тое, гдзёльскія дзяржавы выдэ цяпер умовы са злучанымі Штатамі аб дапамозе сярэдняй Эўропы.

Перагаворы між большавікамі і балтыцкімі дзяржавамі.

„Лёкаль Анцэйтэр“ паведамляе, што падлуг распараджэньня большавіцкай дзяржавы, Радэ-Собальсон а яшчэ 7 балтыцкімі актатарамі выпушчаны на волю і гэтымі днямі выязджаюць на мірныя перагаворы ў Эстонію як прадстаўнікі савецкай Расіі.

Літваў выдэ мірныя перагаворы.

З Лёндану паведамляюць: „Морнінгпост“ піша аб місьці Літваў у Копагагэне: Відаць на ўсё, што Літваў прыбывае ў Копагагэне не дзеля перагавораў аб абмене палоннымі, але каб парыхтаваць шлях для ўтварэньня міру паміж ангельскімі дзяржавамі і дзяржавамі Леніна і Троцкага. У гэтай справе ляжыць сьвяты абавязак на ангельскім урадзе заража выклікаць Аграды. Ужо не кажучы аб непаразуменьні паміж Англіяй і Францыяй, якое можа выйсьці дзеля гэтага, дык гэта процінацыянальнага гонару мець дачыненне з тымі, каму праступак—асьведомленая сыстэма.

У Італіі.

У Рыме, Фльорэнцыі і Мілане прыхваляюцца агульная забастоўка. Гіты патрабаваў ад прадстаўніку сацыялістаў, каб яны стараліся ўтрымаць парад.

Падгатоўкі коаліцыі проці Нямеччыны.

Падлуг вестак з Парыжа, коаліцыя рытуецца зрабіць апошні крок проці Нямеччыны. Дзеля таго, каб гэтым крокам дадаць пэўны аўтарытэт, утвараецца спецыяльны вайсковы камітэт, на чале якога будзе стаць маршал Фош.

Парыжскія газеты шмат пішуць аб пасадзэньні вышэйшай рады, якая адбылася пад старшынствам Клемансо. На гэтым пасадзэньні маршал Фош кажа, што ўжо прыняты ўсе ваенныя меры на той выпадак, калі-б Нямеччына адмовілася ад выпавуеньня мірнага трактату.

Наступ проці Дэнкіна.

З Масквы паведамляюць, што калі Парыжы адбіваўца крывавыя бітвы. Чырвоная армія пачала наступ, забіраючы шмат месці каля гораду. Дэнкіна пасьпешна эвакуіруе Парыжы.

Канец большавіцкага наступу на Сьбір.

Большавіцкі часопіс паведамляюць, што з заняцьцем Омска большавіцкі наступ на Сьбір скончыўся. Ісці далей на Іркуцк няма як.

7-ы зьезд саветаў.

Чэшскаму прэс-бюро паведамляюць з Масквы, што там пачаўся 7-ы зьезд саветаў, на які прыбыло 831 д. У першы раз на зьездзе прымае удзел дэлегацыя саюзу сацыялістычнай моладзі.

Расійскі пратэст.

Сьбір расійскай нарады ў Парыжы кн. Лёвоў і Маклакоў перадалі мірнай канфэрэнцыі офіцыяльны пратэст з прычыны усходняй палітыкі Польшчы.

Расійскія меншавікі падтрымліваюць вызваленьне дзяржавы.

Гомельская часопісь Бунда „дэр Вэкер“ паведамляе, што выдана ў Маскве адбылася канфэрэнцыя расійскай сацыяльна-дэмакратычнай партыі (меншавікоў), на якой абгаварывалася пытаньне аб адносінах партыі к большавікам і к колчака-дэнкінцам. Канфэрэнцыя прыняла рэзолюцыю аб канечнай патрабе ўсімі сіламі барацьбы зь ім і ад большавікоў, Колчака і Дэнкіна.

Разам з гэтым канфэрэнцыя прыняла пастанову аб канечнай патрабе падтрымліваць і працаваць у кантакце з тымі групамі, якія не адлучыліся ад прынцыпаў дэмакратызму і змагаюцца з рэакцыяй з лева і з права. Такімі групамі меншавікі лічаць тых, што згуртаваліся пры Петлюры і кубанскім урадзе.

У Польшчы.

Пісудзкі аб парымскай пастанове аб Галічыне.

Падлуг паведамленьня „Работніца“, дзяржаўны шэф казаў галіцкім дэпутатам, што польская дэлегацыя ў Парыжы за падпісаньне трактату з пэўнымі зьменамі. Дзяржаўны шэф пры гэтым адзначыў, што пастанова вышэйшай рады ня можа быць расхвотым, пакуль яшчэ наогул ня будзе разглядацца пытаньне усходніх межаў Польшчы.

На Украіне.

Закляцьце Хэрсону.

Паўстанчымі войскамі атамана Махно заняты Хэрсон.

Польская місія на Украіне.

Пры глаўным атамане Петлюры будзе знаходзіцца начальнік польскай ваеннай місіі на Украіне.

Беларуская Вайсковая Камісія.

Прэзыдум Камісіі.

На апошнім сходзе ад 5-га сьнежня выбран прэзыдум камісіі ў складзе членаў камісіі п.п. Прушынскага, Аўсянікі і Аляксюка і кандыдатаў да іх—членаў Якубецкага і Рэка-Міхайлюскага.

Дэлегацыя ў Варшаву.

Дэлегацыя Камісіі ў складзе членаў Прушынскага, Аляксюка, п.п. Капацкага, Даўглевіча і Фокта выязджае ў Варшаву ў справах вайсковых.

Назначэньне Варнікоўскага.

Скарбнікам Бел. Вайск. Камісіі, згодна з пастановай камісіі ад 6-га гэтага сьнежня, запрошаны фінансіст і вядомы дамаўдальнік Менска, п. Тодар Варнікоўскі.

ПАНАС НА НЕБЕ.

(Падлуг народнай назі).

Памер стары Панаас.

Яго цела пахавалі на могілках, а душа, як усе людзкія душы, жаўракам на небо паліцела.

Панаас, папаўшы ў неба, пачаў азірацца па баках і скоры ўцяміў, як і што: „Эт, лэж да Кіева давадэ. Хто пытае, той ня блудзіць“. І давай у стрэчных-папярэчных дапытывацца:

— А дзе-ж тут, паве-дабраздзі, дарога ў рай?

Скрыдлатые ангелы казэллі вочы на простую дупшачку, а ўсе-ж ткі паказвалі дарогу ў рай, паўне, што тут ніякіх хітрыкаў няма; а калі чалавек так упарты смалой у вочы лезе, дык гэта ня хіханкі жые.

Бокам-скокам і—Панаас дабраўся да райскай брамы.

— Гэй!—крыкнуў Панаас з надворку:—пусьці, дэдаўка, у рай!

— А хто гэта там горла дзярэць?—адаваўся клятар Пятро з другога боку.

— Гэта я!

— А хто ты?

— Ну, я-ж! адчыні, дзяцэлка, брым!

— Бач, ты, які сьпіты! А што ты там ня зямлі рабіў? Будзь ласкаў сказаць!

Тут Панаасу троху маташна зрабілася. Успомніў ен, як аднаго разу перад папом шапкі ня азіяў. Успомніў ен, як маш яго памерла, дык ен ня скоры крж на магіле ставіў, пакуль яму не удалося ўкрасьці сасну з панскага лесу. І яшчэ шмат чаго прыпамінаў ен і пачаў чухаць патыліцу.

— Як цябе завуць?—запытаўся клятар Пятро і амынуўся трохі з-за брамы, аглядаючы Панааса з галавы да ног.

— Панаас,—пазыхіва, як перад вярдаўнікам стоячы, адказвае Панаас і апускае вочы.

— Мадзіся?—сур'ёзна пытаецца далей Пятро.

— Часамі...—бармоча Панаас, азіраючыся па баках, як бы ратунку шукаючы.

— Чаму „часамі“?—сроча крытыць Пятро.

— Бо ведаеш, ланочку, бо...бо...бо...ня умею...—дуптуся Панаас сваімі словамі, як-бы гарачыя кляці глытаючы.

— Ага, знача во акуратна маліся,—адчаканіваючы кожнае слова, як асэсар-цверда, з павагай кажа Пятро.—А выпіва акуратна? А жонку біў? А за гэспадаркай ніколі не глядзеш?

Нібы протам засьпаў яго Пятро пытаньнямі. Панаас пры гэтым гэтак корчюся, нібы яго сьцебалі крапівою.

— Ідзі у пекло!—сказаў нарэсьце Пятро ды ўжо хапеш зачыніць браму. Панаас, угледзіўшы гэткуу штуку, цмокнуў у руку Пятру і давай маліць-прасіць, як ен добра навучыўся на зямлі перад старою паняй, калі яго кабылу забіралі ў хлеу за паграну.

— А я-ж ня вучоны... а я-ж простае, цемнае мужыччю,—застагнаў-заенчыў ен на ўсе небо.—Ці-ж я вілаваты, калі ня ведаю, як жыць на сьвеце?.. Ці-ж я вілаваты, калі я ня...

— Ну, годзі! годзі!—перабіў яго прычтаньні Пятро і, з усмешкай глядзячы на Панааса, глядзіў сваю сівую бараду.—Добра, Панаас, мо пойдзеш у рай, бо, ведама, ты навучоны. Але вось такая рэч—ня пущу цябе ў рай, покуль не навучышся хоць крыху грамаце. Прынамсі, будзеш сьдзеш там і паперы чытаць. А то прыкра, калі ты на ўсіх сьвятых дурной вароной глядзеш будзеш і нішто голасу твайго не пачуе.

Панаасу зрабілася нясматна на душы.

— Ліхо ведае! Гэта легка сказаць: навучыцца грамаце! Мой Габрусь пільзім вучыцца і чужы па складах чытае. А мне, старому дыду, зэе тут уцяміць?

Ажва шорах беднага прабіраў.

Тым часам Пятро, зачыніўшы вароты, пачаў яму кавытчу, па якой загадаў вучыцца.

Панаас ткнуў кніжку за пааху і папер куды вочы глядзеш, маркотна апусьціўшы голаў. Ен нават і на дзеш страціў папасьці у рай. Яму здавалася, што куды лягэй галавой уніз хадзіць, чымся навучыцца грамаце. Але „якопітсья, то за брытву хопітсья“—кажучы людзі. І бедны Панаас, ня маючы жаднага ратунку, рас-

чыну кавытчу і, як той бусел, скока зірнуў на неа-разумелыя літары. Ой, як не хапелася яму папасьці на цымус у пекло! „Купіў—ня купіў, а патарываць можна“,—бодрыў ен сам сябе і сеў на камені сярод гасьцінцы. Утаропіў вочы ў кавытчу і давай у стрі-нага-папярэчнага дапытывацца:

— Панаочку, родненькі, што гэта за літара? А што азначае гэтае крутаньне? А як чытаецца гэта дуга? А як выгаварваецца гэта мудравая „сякерка“? А як гэты ўсе разам выходзе?

Як ангелы не сьпяшнылі на сьправах сваіх, але бачучы, што чалавек проста са скуру вылазіць, што пот цурком льецца з лясны, дык кожны ахвотна тлумачыў яму.

Там не такія благіе, як на зямлі. Панаас спачатку бачаў маку, а праз тыдзень які ўжо нічога сабе чытаў. Праз два тыдні Панаас так наладзіўся, што патрапіў-бы чытаць псалтыр на добрых хаўтурох пры цары гарэлка. На зямлі яго пахавалі без папа і дзяк ня чытаў. Ад пчасьлівай усмешкі Панаас развіўся чужы не на ўсе, небо.

І ен сьмела папоў да сьвятога Пятра.

— Гэй!—крыкнуў Панаас з аднаго боку брамы.

Хто ты?—запытаўся з другога боку Пятро.

— Я! Панаас!

— А што? навучыўся?

— Навучыўся!

— Запрабуй чытаць!—І сьвятых Пятро зарынуў брамай і вышаў паслухаць.

Панаас кашлянуў раз—другі, расчыніў засмалы доваць кавытчу і з павагай, нібы коендэ на амбоне, пачаў чытаць.

Сьвятых Пятро ківаў галавой і дзівіўся.

— А што, кажа—Панаас,—добра?

— Гм... добра... Цяпер, Панааска, ідзі сьмела у... пекло.

— Што?—І Панаас падаўнуў правае вухо. Яму здавалася, што не дачу.

— У пекло ідзі!—гвеуна крыкнуў Пятро:—Сач, які ты навучоны, якое ты „цёмнае мужыччю“! Вось і твае апрауданьне нічэмнае. Чалавеку трэба толькі хацець,

Часовы уклад

аб прымаванні у Беларускае войско афіцэраў.

Усякі беларус, які хоча залічыцца афіцэрам у Беларускае войско, павінен у Б. В. Камісію заявіць дэкларацыю аб прымаванні ў войсковыя дакумэнты. Пры анкетах павінны быць:

- 1) пасведчанне двух вядомых Беларускай дзяржаве аб тым, што яны ведаюць гэту асобу, як пэўнага беларуса,
- 2) паслужны спіс ці які другі дакумент, які пацвярджае афіцэрскае рангу, а калі гэтага няма, дык трэба яшчэ пасведчанне 2-х афіцэраў, якія вядомы Кваліфікацыйнай Падкамісіі.

Варункі прыняцця:

1. Гадзі да 45.
2. Трэба быць Беларускай нацыянальнасці.
3. Ведаць Беларускаю мову і пісьменнасці.
4. Мець тое пасведчанне і дакумэнты, якія патрабуюцца.

Усе гэтыя асобы, якія просіць, а залічэнні на вайсковую паслугу, павінны быць перагледжаны медыцынскай камісіяй, якая аб выніках перагляду паведамляе Кваліфікацыйную Падкамісію.

Пастава Кваліфікацыйнай Падкамісіі лічыцца апошняй і абавязковай не падлягае.

Уваскрэшэнне Беларусі.

III.

Але наперакор усім уціскам, наперакор гострым прымусам законаў расійскаму ўраду не удалося забіць у беларускім народзе нацыянальнае пачуццё. Пад пошлам тлело поўнага нацыянальнага духу, (адзуктарства).

Нацыянальны рух у Беларусі пачаўся ўжо ў восемдзясятых гадах, і пачаўся ўсё больш, у рэвалюцыйны перыяд 1905 году дасяг свайго поўнага развіцця. Скрозь у краі былі заснованы тайныя народныя школы, былі пакліканы да жыцця беларускі друк і аддзелны абаронцы нацыянальнай ідэі заклікалі народ для борні за свае існаванне. Пасля 1905 году не аглядаючыся назад, асцупаючы рэакцыя дабілася блізка поўнага зацішша ў нацыянальным руху, але гэты перыяд насамрэч утрыманы цыгунка адно да часу, калі для ўсяго расійскага царства і народу прыбыла галзіна вызвалення. Ужо ў марні 1917 году адбыўся у Менску з'езд, каторы заліжну "Беларускі Нацыянальны Камітэт", і заўважыў: "Цэнтральную Радз беларускіх арганізацый і партыя". У гэты час на ўсіх фронтах

пачаўся нацыянальны рух сярод салдат беларусаў. На палым радзе з'ездаў прадстаўнікі вайсковых беларусаў сталіся іх нацыянальнае жаданні арганізаваць у сістэматычную палітычную працу. Ад 18 да 21 кастрычніка адбыўся у Менску з'езд прадстаўнікоў заходняга фронту, ад 15 да 20 лістапада засядалі у Віцебску прадстаўнікі поўначнага фронту. Затым найшлі з'езды: Румянскага фронту ад 3—9 снежня у Адэсе і паўднёва-заходняга фронту ад 16—20 снежня у Кіеве. На гэтых з'ездах былі пакліканы да жыцця цэнтральны ваенны орган пад назвай "Беларуская Цэнтральная Вайсковая Рада", каторая ўзяла на сябе кіраванне ўсімі заложанымі да гэтага часу вайсковымі радамі. Новазаложенная "цэнтральная вайсковая рада" выйшла ў цесны контакт з вышэйшай павятовай "Цэнтральнай Радой беларускіх партыяў і арганізацый", і разам з ёю зладжвала так названую "Вялікую Беларускаю Радз". Гэта Рада натуральна убачыла свае галоўнае заданне ў тым, каб агульную кіруючую ўладу ў краі перадаць беспасрэдна беларускаму народу і з гэтага мэтаў склікала "Усебеларускі З'езд", каторы адбыўся ў Мінску ад 18 да 31 снежня 1917 г.

На гэтым з'ездзе сабраліся прадстаўнікі ўсіх валасцёў, павятовых і губернскіх зездаў, мастовых управаў, рабочых арганізацый, арміі ўсіх фронтаў, батальёнаў камітэтаў і дэпутаты ўсіх професійных зездаў і палітычных партыяў у краі. Усяго было 1167 дэпутатаў з рашучым фласам. На гэтым з'ездзе 31-га снежня 1917 г. першы раз была праклямована беларуская рэспубліка і як вышэйшы кіруючы орган у краі "Рада Беларускай Народнай Рэспублікі" выбрана, каторая з свайго боку перадала выканаўчую ўладу ў новазаложеннай дзяржаве Народнаму Сакратарыату, каторы пазней перайшоў у Радз Народных Міністраў. Нажаль, работні з'езда даўсяці да канца ня удалося, большавікі, каторыя ў гэты час занялі Менск, вочку ўсебеларускі з'езд разганялі.

Беларускі народ выйшаў цяпер у новую фазу свайго гістарычнага жыцця. Яшчэ яго будучыня не забяспечана.

Але ўжо прасвечваюць зоркі новага тчаслівага часу, ужо на канферэнцыі міру становіцца чутым галасы, каторыя трэбуюць прызнання суверэнасці Беларускай Рэспублікі. Такі народ, як Беларусі, каторы ня глядзячы на крывавыя галеныя захаванні свайго нацыянальнага твар, такі народ, каторы ў працягу вайны не перастае ваяваць барацьбу з машыністамі за яго сіламі за ідэал свайго палітычнага самазатэняння, мае право ня згінуць і ня згіне.

Пераклад А. Данілевіч.

Абвяшчэнне.

Секцыя Асвятлы і грамадскае Апекі Магістрату м. Менску гэтым паведамляе аб тым, што пачаўся прыём дзяцей у Менскую школу сельных на гэтых умовах:

1. У школу прымаюцца сельныя хлопцы школьнага веку (ад 8—12 гадоў) без рожніцы нацыянальнасці.
2. Сьлепата павінна быць поўная (абодвух воч) і нявылічальная.
3. Апрача поўнае сьлепаты абодвух воч, хлопцы павінны быць фізічна і умаслова здаровымі.
4. Навука і ўтрыманне ў школе для бядашчэтных дзяцей дармовыя.
5. Курс навук трывае ад 4 да 8 гадоў.
6. Апрача навук чытання і пісьма (паводле спецыяльнага абыяда), арытметыкі, географіі, гісторыі і інш., дзеці вучацца яшчэ і рамеслам: пляценне кошыкаў, салом'янак, рабёць шчоткі і г. д.
7. Школьны год распачаўся 1-га верасня.
8. Просьбы аб прыняцці трэба падавіць у працягу сьнежня у памяшканні школы пры вул. Адама Міцкевіча 8 і 18 штодзень ад 8 да 12 гадзіны дня. Да прапанаваных павінна быць далучана метрыка.

Ч. Родзевіч

Шэф Секцыі Асвятлы і грамадскае Апекі, Лаўнік Магістрату.

Д-р Я. Елец

Дырэктар Школы.

Я. Фарботні

Секратар Секцыі.

МЕНСКАЕ ЖЫЦЦЕ.

Ахвяры на газету "Беларусь".

З прычыны цяжкага становішча, у якім апынулася нашая газета пасля обыску, што адбыўся у нядзелю, 7 сьнежня, у вечар, у Рэдакцыі і некаторых яе супрацоўнікаў, ад асоб, спагадаючых нашай газеце, паступілі ахвяры на яе ўтрыманне:

Ад Міцкевіча М.	2.500 мар.
" Лявоніч В.	2.500 "
" Лясіка Я.	3.300 "

Разам: 8.300 мар.

Конфіскацыя "Беларусі". Паліцэйскіх уладнікаў 1-га цыркула ў аўторак, 9-га сьнежня, а 6-ай галзіне ўвечары забралі рэшткі газеты "Беларусь" №№ 39 і 40. Паперы на право конфіскацыі яны рэдакцыі не паказалі.

Урадавае абвешчанне № 87. Паданца да агульнага ведама, што вінаватыя ў знішчэнні або ў папусціці тэлеграфнай ці тэлефоннай лініі будучы, згодна з загадам каманды фронту, пацягнуты пад ваенны суд.

Урадавае абвешчанне № 88. Паданца да агульнага ведама, што вінаватыя ў перахоўванні аружжя мысліскага тыпу без адпаведнага на гэта дэкрэту будучы пацягнуты да адказу ў адміністрацыйным парадку і карацца грашма да 30000 марак або 6 месяцаў турмы.

Абвінавачанне ў перахоўванні аружжя ваеннага (карабінаў, вінтовак,

равольвараў) будучы адданы пад ваенны суд, згодна з загадам Каманды Фронту.

Італьянскі журналіст гэтымі днямі прыехаў праз Менск, кіруючыся на фронт, з мэтай прапрацаваць у савецкую Расію. Як нам перадаюць, журналіст будзе прапушчаны вайскавай уладай польскай і савецкай праз лінію фронту.

Выдача польскіх паспартаў з фотографічнымі карткамі будзе пачыта з новага году, пасля рэгістрацыі ўсяго насялення паліцэйскіх цыркулаў, па прыкладу Горадні і Вілені.

Прогітфусныя правілы будучы выданы аддзелам абароны адароўя гэтымі днямі, з тых прычын, што ў горадзе пачаўся сыны тифус, глаўным чынам на акраінах.

Выдача солі (1 ф. на душу) і газу (7½ ф. на душу) з коопэратываў пачыта ўчора, 10-га сьнежня.

Савецкія коопэратывы склікае 18-га сьнежня надзвычайны агульны сход, на каторым, згодна загаду ўлады, мае быць апрацавана выказанне даверна сучаснаму праўленню аж да выбараў новага, і выбраванне комплекта поўнамоцных па раёнах места.

На біржы падмаецца запатрабаванне на вямецкія маркі: за 1000 ням. марак даюць цяпер 1650 польскіх. Курс "думскіх" далей падае: за 250 дум.— 83 царскіх.

Танная сталовна для італіянцаў і рамеснікаў (абед 4—6 руб.) адчынілася ад 8-ХІІ па Койданаўскай вул. № 3.

тады ен усяго дабіваецца. Бач, як хутка ты навучыўся чытаць, калі прыступілі, як той кажэ, нажом да горла! Нябось, каб хапеу, дык бы на зямлі шмат чаго добрага зрабіў. А цяпер, вон у пакельніцу, душа гультайска! Не маюць мяне вачу, лавіцця!

Павас ад даіва і страху гэтак душы разьзявіў, што чуць усе небо ня глынуў. Але палішук з павіталіку ня легка зьбіваецца. Не паспеў Пятро зачыніць браму, як Павас крыкнуў смела:

— Пачкай!

За гэты час, што Павас бакі абіваў на небе, ен асвоіўся, нібы на сваім сенакосе.

— Чаго ты?— выставіў на яго Пятро свае сьроты сівыя вочы.

— Чаго ты?— перадражніў яго Павас,— ці ж можна гэтак?

— Што "ці ж можна гэтак"?

— Думаш палішук, улегчы возьмеш? Ціж можна гэтак сьмяцца над старым зямляром?— жаліўся Павас з вялікай кривдай у голасе.— Скажу-бы адразу, што каб хапеу, дык усе-бы патрашлі зрабіць на зямлі. Я-бы тады не спрачаўся-б. Што ж, альба рыба, альба піпка! А то кавтычку тыкае у рукі: ня! вучыся! Колькі поту мне каштавала гэтая мал адукацыя. Ціж мне выпадзіць за працу, калі і паломанай дыткі на небе няма? Што мне цяпер рабіць?— ад усяго сэрца жаліўся Павас.

Павас даваў яго сьвяты Пятро і ткі упусціў у рай. Зажну Павас у рай, як сьмр у сьмятане ўсе роўна. Шляна чытаў ен кавтычку сваю, прыслужываў, надаваў людзкім світам. Але праз колькі часу ен там завудзіўся. Палішук прыжыў да працы, а без яе яму трудна жыць. Падмазаўся ен зноў да ключара Пятры:

— Давідай, ка!— дзядзька, памагу табе калі брамы тушаны, а то аднаму, мабыць цяжка.

Пятро згодзіўся.

І зрабіўся Павас памочнікам ключара, пры браме раю. Калі душа якая у браму стукалася, дык Пятро толькі ключ паверне, а Павас адчыніў вароты. Пятро гляне, ці варта у рай пуськаць, а Павас тым часам высунуў лысую, глядзячы, мо знаемага спаткае. Часта гу-

тарну ен гэтакім чынам з сваімі аднасяльчанами, дапытываўся навін і нічугасенькі. Палішук усюды у вус ня дэміе.

Але аднаго разу высунуў ен так-сама галаву сваю між варот, каб аірыць, дзе што дзесяць, і пры гэтым гэтак уздрыгнуўся, як-бы яго хто укусіў.

— Божухна! Каго гэта я бачу? Гэта-ж Тэля! жонка мая! Яна! Вочы не падманулі...

Пятро шмат яе не дапытываўся, бо ведаў, якая яна была пакутніца пры Павасу на зямлі, ды адразу упусціў у рай.

— А! І ты тут есьці!— грывнула Тэля угледзіўшы Паваса— ну, і неспадзеўкі! Ці не заблудзілася я? Бо твае месца ў пекле...

— Божанька, а мне цяпер рай горш пекла стане!— застагнаў Павас і з вялікага імпульсу пераскочыў высокі паркан і вауцекі.

— Павас! Павас!— клікаў яго Пятро— вярніся!

А Павас пер на ўсе застаўкі. Ён ужо добра ведаў усе заўвагі і гудзіе куткі на небе, знайшоў ен яшчэ вандрудаў-палішукі і арабіў іх паваліром. Разьдзяліў ім Павас небо на шнур і загадаў працаваць. Гэтак працуюць і па сённяшні дзень. І сапраўды, ім весела жыцца. Якое жыто там расьце, якія лясы шумяць, дык толькі даіўся!

Павас даўно кінуў сваю старую Тэлю, бо яна яму яшчэ на зямлі досыць абрыдла. І ўзяў ен сабе двух жанок. Толькі няхай вас гэта ня даіўся, людзі добрыя, на небе можна мець шмат жанок, бо карміць усе роўна ня треба.

Павасавы жанкі, як усе бабы на сьвеце, вельмі цікавыя— хочацца ведаць, дзе што робіцца.

Висуну адна галоўку сваю на зямлю, усымаінеца, вочкі зьяўляюць...

— Сонейко ўзнішло!— кажуць людзі на зямлі. Радуюцца яскравыя і легка і весела робіцца ім на душы.

— Чаго ты? Куды вочы лывеш? Мо? баравана дола маладога угледзела?— адуецца Павас на жонку сваю. Як рване за валасы у другі бок, як пачне пылаваць, дык седна ад болю аж зачыраванецца.

Другая жонка, хаваючыся ад сьнеуга мужа, так-сама— тыць свой твар на зямлю, ня менш цікава першая.

— Месячкі сьвеціць,— кажуць людзі, пара на чачер!

Сумна глядзіць на зямельку Павасава жонка і прыслухоўваецца, як мізэрны хлопчык на жалейцы граецца ля рэчкі.

— А, каб цябе!— адуецца Павас— сорам! Я табе пакажу распусьніца, як на хлопцаў зрэні каваліцы!

Як грукне ёй у плечы, дык бедная аж паваліцца і валасамі даўгімі твар пекны затуліць.

І плачуць Павасавы жанкі, а людзі на зямлі думваюць, што гэта дождж.

У Павасавай гасподзе рупныя бабы ўсю ноч кудзелі прадчу прылучах.

— Зоркі гараць,— кажуць людзі на зямлі.

Часам Павас пачынае агонь выбіваць да людзкі сваёй у таку, дзе парабкі панамі жыто малочыць.

— Пярэнь б'е. Маланка паліць,— кажуць людзі на зямлі.

А млын там есьці вялікі Божухна ты мой. Меле і меле. Ад завозу проста адбою няма.

А як пачне мельнік муку з барады вытрасіць, дык усе небо запаліць.

— Сьнег падае!— кажуць людзі на зямлі.

Борух там карчму залажыў на гасьцінцы. Пайшлі гандлі, кірмашы, зароботкі— проста не нахваліцца!

Болей усяго гандлюць там дурынні. Гэты гандаль усюды ходзі. Ён сьнятаецца— на што грошы?— Як-жа жыць ся з іх, калі як карчмару, так-сама, не раўнуючы, і паву яны патрабны. Бяз іх алі шыгу. Нават і на небо выбрацца з пустым кішэнем трудна. Вось і душы людзкія лінуць да іх, як мухі да меду.

Адно толькі палішукі на небе непакоіць: лік хадакоў ад зямлі павалічываецца не па дзень, а па гадзінах. Ён не расступляюць вартуныкоў на граніцах, як ня строга з пашпартамі, а ўсе-ж такі ня могуць упільнаваць. Надта спрытны народ на зямлі— круць-верць— віхто не агледзіцца, а ен ужо на небе...

А там рабі з ім што хочаш,— ня вдзе назад, хоць ты яго доубей.

З. Бядуля.

Рэдактар-выдавец Ядэ. ЛУЦЭВІЧ.

Утрачаны наш парт выданы Копдапу-скай Мянчанскай Управай і інш. дакументы на імя Сьцяпана Бакіноўскага лічыць няпэўнымі.

Утрачаны пасведчаныя: за 4 класы Почта-ва-тэлеграфнай гімназіі № 148 і аб аканчаныя Педагогічных курсаў пры гэтай-жа гімназіі, за № 155 на імя Алексан-дры Назлоўскай—лічыць няпэўнымі

Кафе-Ресторан БЕРЕЛОВИЧА

при гостинице СУТИНА
завтраки обеды и ужины
ЕЖЕДНЕВНО ВЛИНЫ.
СВЯТАЯ ПРОВІЗІЯ Кофе
Чай Разныя закускі.

Вновь открыт мною на углу Доминикан. и Рейтановской ул. (помещение бывш. аптеки Каждана) магазин.

МЕБЕЛЬ

и разные домашние вещи покупаю и продаю, а также принимаю упаковку и перевозку мебели.
С почтением Сонин.

Патрабен пісар, які знае беларускую мову і добра умее пісаць на машыне. Заявы падаваць: Кульц. Прасветны ад-дзел Белар. Вайсков. Камісіі, оталь Гарні, пакой 41.

ГОРОДСКОЙ ТЕАТРЪ (ПОЛЬСКИЙ ВСЕОБЩИЙ ТЕАТРЪ).

Въ четвергъ 11 декабря.

ИХЪ ЧЕТВЕРО

Трагифарсъ въ 3 дѣйств. Г. Запольской.

Начало въ 7½ час. веч.

ВНИМАНИЕ. Билеты служить пропуском послѣ 11 час. веч.

Въ субботу 13 декабря.

Солдаты королевы Мадагаскара

фарсъ въ 3 дѣйств. Вл. Добжанскаго.

Билеты въ кассѣ театра съ 11—1 ч. дня и съ 5 ч. веч.

Цѣны местам: ложи 60 и 50. Кресла съ 18 до 5.

Кинематограф

„ИЛЛЮЗИОН“

ул. Адама Мицкевича.

КИНЕМАТОГРАФ

„ЭДЕН“

ул. Ад. Мицкевича 83.

КИНЕМАТОГРАФ

„ЛЮКС“

Доминиканская ул.

КИНЕМАТОГРАФ

„МОДЕРН“

Францискавская ул.

Тайный выстрел в полночь

уголовная драма в 5-ти частях.

сверх программы веселая комедия

МЯКС ЛИНДЕР

ВЕЧЕР СМЕХА

Нашумевшій фарс настоящаго сезона

НОВИНКА СЕЗОНА

МОЯ ЖЕНА ЗВЕЗДА кинематографа.

Полный юмора фарс в 4-х актах. В главной роли знаменит. крпс. ОСИ ОСВАЛЬДО.

ПОСЛЕДНЯЯ СЕНСАЦИЯ!

торжественное открытие университета в гор. Вильне

В присутствіи г. начальника государственн. филісудскаго и г. начальн. округа В. Рачинскаго

СВЕРХ ПРОГРАММЫ

БАМБУКОВОЕ ПОЛОЖЕНИЕ. Большая веселая комедия.

НОВАЯ ПЕРЕМЕНА.

С 8 декабря демонстрир. роскошная картина изъ эпохи борьбы Рима с Карфагеном

Осада Карфагена

историческая драма в 7 больш. частях.

В картине участвуют дикие звери и 100.000 повольников.

Тэхнічнае бюро і склад тэхнічных прыладау.

Ю. А. Янубоўскага.

Менск, Серпухоўская, 19.

Будоўліцкія работы. Рэмонт кватар, механічныя і электротэхнічныя уста-ноўкі. Паравыя і газавыя машыны. Локамабілі. Рэмонт машын. Спецыялісты—поддуг патрабы.

Бюро адчынена ад 9 да 4 гадзін.

Гоіты яловыя і асіновыя вагоны.

Вниманию ДАМ

Получен из ВАРШАВЫ
большой транспорт

костюмовых, фетровых ШЛЯП

Цены фабричные.

А Д М О С из Варшавы

ул. Мицкевича 92
где гост. Парик.

КОНЦЕРТЫ-КАБАРЕ.

Ресторан „ЕВРОПА“

16 сего ноября.

НАЧНУТСЯ ЕЖЕДНЕВНО КОНЦЕРТЫ-КАБАРЕ.

известных артистов Варшавских и Виленских театров под

управлением Е. Н. Чугаева.

НАЧАЛО 8½ ЧАСОВ ВЕЧЕРА.

Съ почтением Т-во.

Ресторан „ПАРИЖ“

Роскошный Концертный Зал и уютные кабинеты.

ОБЕДЫ 9 МАРК, УЖИН 10 МАРК.

Кухня под наблюдением шефа-кулинара.

Вечером с 8 часов грандиозные

Концерты-Кабаре.

При участіи артистов Варшавских театров: Ванды Серпиницкой, Н. Залевской, Л. Домбровской, Ор. Горловой.

Гастроли: Знаменитой оперной певицы ДРАГИ НЕДАРОВОЙ и любимца гор. Варшавы автора куллетиста ОДРОБИНСКОГО конференсье А. А. АЗРОВ.

Симфоническій оркестр Малинова.

А Н О Н С: Приглашены нов. артистическія силы из Варшавы.

Дирекція.

Беларускі рэстаран „СТЭЛЛА“

быуш. „Т-во АФИЦЭРАУ“

(Мицкевічава вул. 83, проці нямецкай кірхі).

ЗНОУ А Д Ч Ы Н Е Н

ЦЭНЫ: Сьнеданьне—5 руб. Абеды з 2-х страваў—8 руб. Вячэры з 2-х страваў—10 руб. 1 ПОРЦЫЯМІ.

АДПУСКАЮЦЦА РОЗНЫЯ ГАРЭЛКА.

У часу абеды граець канцэртны кватэрт ад 1 да 4 гадзіны і ў вечары ад 7½ да 11 гадзіны.

„Фриц“ СТАРЫЙШИЙ ВЪ МИНСКЪ Ресторан.

Фирма сущ. съ 1893 г.

ПИВО КРУЖКАМИ
одно на обѣдъ два
У „Фрица“ пиво
КТО ПИВО
ЭТО ПЬЕТЪ,
ДВА ВЪКА
ТОТЪ ЖИВЕТЪ.

С 5-го декабря ЕЖЕДНЕВНО

во время обѣдов и ужинов

КОНЦЕРТЫ

Вновь приглашеннаго

СИМФОНИЧЕСКАГО ОРКЕСТРА

Репертуар модный классическій, салонный

ОБЕДЫ 9 мар.
с хлебом и кофе.

НАШИ ЗАВТРАКИ

от 9-ти час. утра.

ВАРЪ ДЕМОКРАТЪ
БУФЕТЪ
ala Fourshet
ШАМПАНСКОЕ
В И Н А.
ирьпкіе
НАПИТКИ.

УЖИНЫ 10 мар.
с хлебом и кофе.

УЮТНЫЕ КАБИНЕТЫ БИЛЛЯРДЫ.

ЦѢНЫ УМѢРЕННЫЯ

КУХНЯ ПОД НАБЛЮДЕНІЕМ ОПЫТНЫХ ШЕФОВ.

Вниманіе

всем мануфактурным, суконным магазинам

гор. Минска и окрестностей.

Варшавскій мануфактурный и суконный склад

„Текстиль“ Ю. Диновича и К°

ОПТОВЫЙ и РОЗНИЧНЫЙ

открыл свое отделение в МИНСКЕ по Соборной площади № 25/1 на втором этаже, рядом с духовным училищем.

Главный склад: ВАРШАВА—Гусля ул. 3. Телефон 216—43

ОТДЕЛЕНИЕ: БЕЛОСТОК, ВІЛЬНО, МИНСК.

ВНИМАНИЕ

Абвяшчэнне.

У Менску існуе школа для глухых і дзясцей Беларуса і Літвы.

1. У школу прымаюцца глухыя дзясці школьнага веку (ад 7 да 11 га-доу) як хлопцы так і дзяўчаты без розніцы нацыянальнасці.

2. Школа мае мэтай дапамагчы глухым дзясцям паразумявацца з акру-жаючымі шляхам вуснае гутаркі і пісьма, а так сама навучаньне іх рамеслам.

3. У школе выкладаюцца: чытаньне, граматыка, вылажальнае вусна і пісь-менна прачытанага, арытматыка, географія краю, гісторыя краю, а так сама іншыя агульна адукацыйныя навукі. (Асновы рысавання, рукадзельніцтва і руч-ная праца).

4. Мэтод навучаньня вусны (выказы).

5. Праграма выкладаных навук больш-менш у абзавце курсу пачатковае школы для дзясцей нормальных.

6. У меру патрабы удоваліцца навучаньне рамеслам для хлопцаў і дзяўчат

стасоўна да іх асабістых здэзельнасцяў.

7. Утрыманьне і навукі у школе на 30 вакансіяў—дармовыя.

УВАГА: У школе есць дзясці (10) вакансіяў платных, спецыяльна

для дзясцей заможных сямляў. Аплата выносіць 800 руб. у год

і забяспечуе кватэру, навукі і пражываньне.

8. Курс навук трывае 6—7 гадоў.

9. Навукі выкладаюць асобы са спецыяльнай адукацыяй.

10. Заванцці у школе ўжо распачаліся. Прием дзясцей будзе трываць у

працягу усяго сьнежня у памяшканьні школы пры вул. Тадеуша Рэйтана

(б. Юраўскай), № 83 (Даўней Гімназія ім. Толстоў). Прашэньня належыць па-

даваць у канцелярыю Школы што дзясня ад 2 да 4 гада.

УВАГА: Да прашэньня павіна быць далучана метрыка і пасведчаньне

аб беднасьці з парукай двух асоб.

11. Пры школе есць доктар спецыяліст.

4. Родзевіч

Шэф Секцыі Асьветы і грамадзкай Апекі, Лаўнік Магістрату.

Д-р С. Фрыдман

Дырэктар Школы.

Я. Фарботко

Секретар Секцыі.